

Goda råd från Brandskyddsföreningen

Förebygg brand i hemmet

Tre av fyra brandskador inträffar i bostäder. Det bästa sättet att förebygga bränder är bra rutiner, brandskydd och kunskap om hur bränder uppstår. I bostäder är de vanligaste brandsorsakerna, som föranleder utryckningar från räddningstjänsten, soteld, glömd spis, rökning, tekniska fel på elapparater och levande ljus.

Utsatta grupper

Varje år dör 100–130 personer i bränder och cirka 1 000 personer skadas.

Dödsbränderna drabbar i allt högre grad äldre. Hälften av alla omkomna är över 60 år. Utvecklingen har skett parallellt med en ökande medellivslängd, minskade vårdresurser och ett eget boende högre upp i åldrarna. Olika former av funktionshinder innebär att förmågan att själv förebygga och upptäcka brand samt att sätta sig i säkerhet minskar.

Elektrisk utrustning

Våra hem är fulla av elektrisk utrustning och apparater av olika slag, såsom diskmaskiner, tvättmaskiner, torktumlare, kyl- och frysskåp, tv, datorer, med mera. De kan ge upphov till brand på grund av flera anledningar,

så som överhettning, kortslutning och olika tekniska fel. Laddningsbara batterier till telefoner, datorer, handverktyg och leksaker mm. är också riskkällor att ta hänsyn till.

För att förebygga brand gäller det att se till att apparater har luftcirkulation så att de får tillräcklig kylning. Det gäller även olika typer av laddare till sådan utrustning. Om du känner en lukt från maskinen eller apparaten av "varmgång" eller att den börjar bete sig märkligt, ska du stänga av den och dra ut sladden från vägguttaget. Innan du använder maskinen eller apparaten igen bör du låta en fackman undersöka den.

I övrigt behövs rutinartade åtgärder för att förebygga bränder orsakade av elektrisk utrustning. Stäng av tv:n med strömbrytaren, där sådan finns. Om strömbrytare, saknas, kan man med fördel koppla tv:n till en grendosa med strömbrytare. Ta för vana att inte låta torktumlare, tvätt- eller diskmaskin vara på när du går hemifrån eller när du sover. Torka aldrig kläder på elektriska element eller bastuaggregat. Dra ut stickkontakten när du använt brödrosten och strykjärnet. Installera jordfelsbrytare där sådan saknas, jordfelsbrytaren – inte säkringen – känner vid ett eventuellt fel av de små strömmarna som kan orsaka brand.

Levande ljus och öppen eld

- Kvarglömda levande ljus orsakar många bränder i våra hem.
- Ställ inte ljusen för nära gardiner eller andra brännbara föremål.
- Använd ljusstakar av obrännbart material till exempel keramik, glas eller metall.
- Använd inte träljusstakar.
- Placera aldrig värmeljus direkt på brännbart material eller tätt tillsammans.
- Ta för vana att aldrig lämna ett rum med levande ljus. Släck först!

Barn har i alla tider varit nyfikna på eld. Det är därför viktigt att barn lär sig att handskas med eld på ett naturligt sätt. Skräm aldrig ett barn för eld – det ökar bara nyfikenheten. Lämna aldrig barn ensamma med levande ljus eller öppen eld.

Rökning

Rökning är den vanligaste orsaken vid brand med dödlig utgång. Det är inte bara i sängen det är förenat med livsfara att röka, utan det är lika farligt att somna från cigaretten i en fåtölj eller soffa. De så kallade själv-slocknande cigaretterna utgör ingen garanti för att en brand inte kan uppstå. Det finns ännu ingen statistik som visar att dödsbränder beroende på rökning har minskat. Blöt innehållet i askkoppen innan den töms.

Köket utgör en brandfara

Många bränder börjar på spisen. Torrkokning, som uppstår på grund av att du har glömt att stänga av spisen, är en vanlig brandorsak. Fett eller oljor börjar brinna när temperaturen blir hög. Undvik att lämna köket när spisen är påslagen, och framförallt inte när det är någon spisplatta påslagen med högsta effekt. En automatisk övervakning av köksspis, så kallad spisvakt, är ett bra sätt att undvika bränder som uppstår på spisen. Håll köksfläkten så ren som möjligt för att minska brandfaran i köket.

Brandfarliga varor

Brandfarliga varor som förekommer i hemmiljö utgörs vanligen av brandfarliga gaser eller brandfarliga vätskor. Bensin, T-sprit, thinner, fotogen och tändvätska är exempel på brandfarliga vätskor.

Förvara vätskorna i lämpliga kärl och på ställen som barn inte kommer åt. Tänd grillen eller liknande med tändvätska. Använd aldrig bensin eller T-sprit. Gasol är en mycket brandfarlig gas och därför är hanteringen av gasol mycket viktig. Stäng av ventilen på gasolflaskan när gasen inte används. Om du har gasol i båten eller husvagnen är det viktigt att kontrollera kopplingar, ventiler och slangar ofta så att de inte är skadade. Aerosoler som hårspray med mera har ofta en drivgas som är brandfarlig. Läs varningstexten på förpackningen, och se till att flaskan inte upphettas så att den riskerar att sprängas.

Anlagda bränder

Bostadsområden drabbas ofta av anlagda bränder. Det bästa sättet att förhindra det är att inte förvara brännbart material i trapphus eller på andra lättillgängliga platser. Det är också viktigt att hålla vind, källare och garage låsta och se till att belysningen fungerar. Detta är åtgärder som försvårar för brandanläggaren.

Till din hjälp

Brandvarnare. Det är röken som är farligast vid brand och som orsakar dödsfall. Brandvarnare larmar snabbt så att du kan släcka eller ta dig ut. Skaffa därför brandvarnare som reagerar på den livsfarliga röken och väcker dig, om du skulle sova. Kontrollera din brandvarnare regelbundet.

Handbrandsläckare. En handbrandsläckare är bra att ha för att så snabbt som möjligt påbörja släckning. Alla i familjen ska känna till hur släckaren fungerar och var den är placerad.

Utrymningsplan. Gör en utrymningsplan och låt barnen vara med i planeringen. Om möjligt – se till att du har minst två utrymningsvägar för alla i familjen. Se till att ni kan ta er ut om det börjar brinna i bostaden. Lås därför inte med sjutillhållarlås från insidan. Sätt upp utrymningsplanen där alla ser den och bestäm en samlingsplats utanför huset. Tänk på att om man bor i tvåvånings småhus, ska man vara beredd på att hoppa ut genom ett fönster från övervåningen, om brand har uppstått på nedervåningen. Då kan det vara bra att förbättra utrymningsmöjligheterna genom att till exempel installera en särskild stege för utrymning.

Är ditt hem säkert?

- Ta bort brännbart material som ligger i spisens omedelbara närhet.
- Dra ur stickkontakten till kaffebryggaren och brödrosten. Installera gärna en timer.
- Se till att glödlamporna har rätt wattantal och att inga skarvsladdar kommer i kläm.
- Byt ut trasiga vägguttag/kontakter och skruva åt lösa.
- Ha inga handdukar eller annat brännbart material liggande på element för torkning.
- Släck levande ljus när du lämnar rummet.
- Om säkringarna ofta går sönder – kontakta en elektriker för felsökning.
- Dra ur el- och antensladd till tv:n vid åskväder.
- Se till att tv:n står fritt och luftigt.
- Har du en äldre tv som det går att placera föremål på? Ta bort duk, stearinljus eller annat på tv:n som kan orsaka brand.
- Är köksfläkten rengjord?
- Finns brandvarnare och fungerar den?
- Finns handbrandsläckare i bostaden?
- Dammsug bakom kylskåp och/eller frysbox.
- Se till att ljusstakar står fritt från gardiner och dylikt och att de har obrännbara dekorationer.
- Installera jordfelsbrytare.
- Placera telefoner och datorer på obrännbara underlag vid laddning, och undvik laddning när du sover.

Brandskyddsföreningen är en allmännyttig ideell förening som arbetar för ett brandsäkrare Sverige. Brandskyddsföreningen är ett ledande kunskapscentrum som ökar framtidens brandsäkerhet och minskar samhällets skadekostnader. Brandskyddsföreningen driver affärsverksamhet inom bland annat utbildning, förlag, restvärderäddning, brand- och säkerhetscertifiering samt brandforskning.